

**КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ
ВІННИЦЬКИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ ІНСТИТУТ**

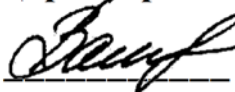
СИСТЕМА УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ

**Система забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти
Сертифікована на відповідність ДСТУ ISO 9001:2015 (ISO 9001:2015, IDT)**

Кафедра фінансів

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор ВТЕІ КНТЕУ

 Н. Л. Замкова

28 09 2020

СОЦІАЛЬНЕ СТРАХУВАННЯ

SOCIAL INSURANCE

РОБОЧА ПРОГРАМА

Ступінь вищої освіти	«бакалавр»	«bachelor»
Галузь знань	07 «Управління та адміністрування»	«Management and administration»
Спеціальність	072 «Фінанси, банківська справа та страхування»	«Finance of Insurance Companies»
Спеціалізація/ Освітня програма	«Фінанси, банківська справа та страхування»	«Finance of Insurance Companies»

Розробник: Романовська Ю.А., к.е.н., доц.

Гарант освітньої програми «Фінанси, банківська справа та страхування» -
Гнидюк І.В., к.е.н., доцент; завідувач кафедри

Обговорено та схвалено на засіданні кафедри фінансів 07.09.2020 р. пр. № 07; на засіданні вченої ради обліково-фінансового факультету 18.09.2020 р. пр. № 09 та засіданні вченої ради інституту 28.09.2020 р. пр. № 08.

Рецензенти: внутрішній рецензент Нікітішин А.О., к.е.н., доцент
зовнішній стейкхолдер Поплавська С.М. –
Директор Подільського страхового центру АТ «УПСК»

Редактор: Фатєєва Т. Д.
Комп'ютерна верстка: Шуляк Н.В.

Підп. до друку 06.10.2020 р. Формат 60x84/16. Папір офсетний
Друк різнографічний. Ум. друк. арк. 1,16.
Обл.-вид. арк. 0,90. Тираж 5. Зам. № 402.

Редакційно-видавничий відділ ВТЕІ КНТЕУ
21000, м. Вінниця, вул. Хмельницьке шосе, 25

I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Мета вивчення дисципліни.

Мета вивчення дисципліни – формування у студентів системи спеціальних знань щодо механізму організації та фінансового забезпечення соціального страхування.

Крім того, ознайомити студентів із базовими принципами, категоріями і поняттями системи соціального страхування, розкрити її соціально-економічну природу, проаналізувати становлення пенсійного страхування у світі, розкрити теоретичні та методологічні аспекти сучасного стану справ у цій сфері в Україні та інших країнах, висвітлити правові основи страхової пенсійної системи, а також сформувати початкові уміння та навички оперування теоретичним матеріалом та здійснення навчальних розрахунків пенсійних виплат для практичного використання у сфері соціального забезпечення.

Результати вивчення навчальної дисципліни її місце в освітньому процесі:

- опанувати теоретичні основи, сутність та принципи організації соціального страхування;
- ознайомитися з методологією розробки та впровадженням умов здійснення основних видів соціального страхування – пенсійного, на випадок тимчасової втрати працездатності, від безробіття, від нещасних випадків на виробництві та професійного захворювання, медичного;
- показувати глибинне знання з управління діяльністю фондів соціального страхування;
- засвоїти організаційну структуру соціального страхування та особливості глобалізаційних проявів в ній;
- знати основні значення та методи державного регулювання соціального страхування;
- уміти грамотно співпрацювати зі спеціалістами інститутів інфраструктури соціального сектору;
- формувати системне розуміння взаємозв'язків суб'єктів у системі надання соціальних послуг та окремих спеціалізованих фінансових фондів;
- знати економічні передумови та потреби у споживанні соціальних послуг конкретними учасниками ринку та можливості задоволення різними видами соціальних послуг.

Результатом вивчення навчальної дисципліни «Соціальне страхування» для освітньої програми «Фінанси, банківська справа та страхування» є формування комплексу компетентностей:

Інтегральна компетенція:

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми в ході професійної діяльності в галузі фінансів, банківської справи та страхування або у процесі навчання, що передбачає застосування окремих методів і положень фінансової науки та характеризується невизначеністю умов і необхідністю врахування комплексу вимог здійснення професійної та навчальної діяльності.

Загальні компетенції (ЗК):

ЗК02. Здатність застосувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК05. Навички використання інформаційних та комунікаційних технологій.

ЗК06. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні

ЗК07. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК08. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК09. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК11. Здатність спілкуватися з представниками інших професій груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності);

ЗК13. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

СК02. Розуміння особливостей функціонування сучасних світових та національних фінансових систем та їх структури.

СК03. Здатність до діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у тому числі бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування).

СК06. Здатність застосовувати сучасне інформаційне та програмне забезпечення для отримання та обробки даних у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

СК10. Здатність визначати, обґрунтовувати та брати відповідальність за професійні рішення.

СК11. Здатність підтримувати належний рівень знань та постійно підвищувати свою професійну підготовку.

Програмні результати навчання здобувачів з навчальної дисципліни «Соціальне страхування» полягають:

ПР01. Знати та розуміти економічні категорії, закони, причинно-наслідкові та функціональні зв'язки, які існують між процесами та явищами на різних рівнях економічних систем.

ПР04. Знати механізм функціонування державних фінансів, у тому числі бюджетної та податкової систем, фінансів суб'єктів господарювання, фінансів домогосподарств, фінансових ринків, банківської системи та страхування.

ПР05. Володіти методичним інструментарієм діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у тому числі бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська системи та страхування).

ПР06. Застосовувати відповідні економіко-математичні методи та моделі для вирішування фінансових задач).

ПР07. Розуміти принципи, методи та інструменти державного та ринкового регулювання діяльності в сфері фінансів, банківської справи та страхування.

ПР08. Застосовувати спеціалізовані інформаційні системи, сучасні фінансові технології та програмні продукти.

ПР09. Формувати і аналізувати фінансову звітність та правильно інтерпретувати отриману інформацію.

ПР11. Володіти методичним інструментарієм здійснення контрольних функцій у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

ПР12. Використовувати професійну аргументацію для донесення інформації, ідей, проблем та способів їх вирішення до фахівців і нефахівців у фінансовій сфері діяльності.

ПР13. Володіти загальнонауковими та спеціальними методами дослідження фінансових процесів.

ПР14. Вміти абстрактно мислити, застосовувати аналіз та синтез для виявлення ключових характеристик фінансових систем, а також особливостей поведінки їх суб'єктів.

ПР16. Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язування практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати.

ПР19. Виявляти навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань.

ПР20. Виконувати функціональні обов'язки в групі, пропонувати обґрунтовані фінансові рішення.

ПР21. Розуміти вимоги до діяльності за спеціальністю, зумовлені необхідністю забезпечення сталого розвитку України, її зміцнення як демократичної, соціальної, правової держави.

Міждисциплінарні зв'язки: програма упорядкована відповідно до анотації освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів, базується на вивченні таких нормативних дисциплін, як «Бюджетна система», «Страхування».

Критерії оцінювання результатів навчання

Результат виконання екзаменаційних завдань оцінюється з урахуванням результатів у співвідношенні 80:20, де 80 – максимальна оцінка за виконання екзаменаційного завдання, 20 – результат поточної успішності, відповідно до шкали переводу поточної роботи для врахування її при підсумковій оцінці.

Рівні компетентності	За шкалою КНТЕУ	Критерії оцінювання
Високий (дослідницький)	90-100	Має обґрунтовані та всебічні знання з дисципліни, вміє узагальнювати та систематизувати набуті знання; самостійно знаходить джерела інформації та працює з ними; проводить власні дослідження, може використовувати набуті знання та вміння при розв'язанні задач.
Достатній (частково-пошуковий)	82-89	Володіє навчальним матеріалом, вміє зіставляти та узагальнювати, виявляє творчий інтерес до предмету, виконує завдання з повним поясненням та обґрунтуванням, але допускає незначні помилки; може усвідомити нові для нього факти, ідеї.
	75-81	Володіє визначеним програмою навчальним матеріалом; розв'язує завдання, передбачені програмою, з частковим поясненням.
Елементарний (репродуктивний)	69-74	Володіє навчальним матеріалом на репродуктивному рівні; може самостійно розв'язати та пояснити розв'язання завдання.
	60-68	Ознайомлений з навчальним матеріалом, відтворює його на репродуктивному рівні; виконує елементарні завдання за зразком або відомим алгоритмом.
Низький (фрагментарний)	35-59	Ознайомлений та відтворює навчальний матеріал на рівні окремих фактів та фрагментів матеріалу; під керівництвом викладача виконує елементарні завдання.
	1-34	Ознайомлений з навчальним матеріалом на рівні розпізнавання та відтворення окремих фактів.

Здобувачі вищої освіти, які повністю виконували програму дисципліни та набрали 75 і більше балів, отримують підсумкову оцінку без опитування чи виконання екзаменаційного завдання (Наказ «Про внесення змін до форми підсумкового контролю знань здобувачів вищої освіти 70 від 02.03.2018).

Здобувач вищої освіти, який не погоджується з оцінкою, отриманою під час підсумкового (семестрового) контролю, має право звернутися із проханням переглянути оцінку одержану на екзамені.

II. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЗМІСТ ДИСЦИПЛІНИ (ТЕМИ ПРОГРАМИ)

ТЕМА 1. СУТНІСТЬ, ПРИНЦИПИ ТА РОЛЬ СОЦІАЛЬНОГО СТРАХУВАННЯ

Предмет і завдання курсу. Його зв'язок з іншими теоретичними й прикладними навчальними економічними дисциплінами. Склад, структура та послідовність викладання курсу.

Визначення та економічна сутність соціального страхування. Суб'єкти й об'єкти соціального страхування. Місце соціального страхування в системі економічних категорій.

Роль соціального страхування у відновленні та збереженні працездатності робітників і гарантуванні матеріального забезпечення громадян, які втратили працездатність або її не мали. Актуальність соціального страхування для України. Правові основи діяльності з надання соціальних послуг. Закон України «Основи законодавства України про загальнообов'язкове державне соціальне страхування» та Закон України «Про соціальні послуги».

ТЕМА 2. СТАНОВЛЕННЯ ТА РОЗВИТОК СОЦІАЛЬНОГО СТРАХУВАННЯ

Етапи соціального страхування. Елементи соціального страхування у Стародавньому Римі. Організаційні засади соціального страхування на Балканах у XIII ст. Соціальне страхування наприкінці XIX ст. та початку XX ст.

Солідарна пенсійна система та її ознаки. Принципи системи соціального страхування Німеччини. Підходи до політики соціального забезпечення у Великобританії та її принципи.

Соціальне страхування у Російській імперії та Україні. Цілі та принципи соціальної політики України. Напрямки вдосконалення соціального страхування в Україні.

ТЕМА 3. ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ СОЦІАЛЬНОГО СТРАХУВАННЯ

Мета і форми державного регулювання діяльності в системі надання соціальних послуг в Україні. Органи, які здійснюють державне регулювання у сфері соціального страхування відповідно до його видів. Контроль за діяльністю соціальних страхових фондів.

Захист прав споживачів соціальних послуг. Засоби державного нагляду.

Співпраця та координація діяльності між органами, що здійснюють державне регулювання соціального страхування. Організація та контроль за наданням соціальних послуг. Роль та місце Кабінету Міністрів України в державному регулюванні розвитку соціального страхування.

ТЕМА 4. ІНОЗЕМНИЙ ДОСВІД У СФЕРІ СОЦІАЛЬНОГО СТРАХУВАННЯ

Особливості соціального страхування у Швеції. Соціальна політика в системі соціального страхування Росії.

Система соціального страхування Нідерландів. Пенсійна система Чілі. Оцінка розвитку соціального забезпечення робітників у Німеччині. Соціальні технології США. Роль місцевого самоврядування в реалізації соціальних гарантій населення в Польщі.

Медичне соціальне страхування в Ізраїлі.

ТЕМА 5. СОЦІАЛЬНЕ СТРАХУВАННЯ НА ВИПАДОК ТИМЧАСОВОЇ ВТРАТИ ПРАЦЕЗДАТНОСТІ

Поняття загальнообов'язкового державного соціального страхування у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності та витратами, зумовленими народженням та похованням. Мета створення Фонду соціального страхування з тимчасової втрати працездатності. Права, обов'язки та відповідальність суб'єктів загальнообов'язкового державного соціального страхування у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності та витратами, зумовленими народженням та похованням. Принципи загальнообов'язкового державного соціального страхування у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності. Види матеріального забезпечення та соціальних послуг Фонду.

Формування джерел надходження у Фонд. Напрямки використання коштів Фонду. Розрахунок страхового стажу. Види фінансово-економічного забезпечення та соціальних послуг у сфері загальнообов'язкового державного соціального страхування у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності.

ТЕМА 6. ФОНД СОЦІАЛЬНОГО СТРАХУВАННЯ ВІД НЕЩАСНОГО ВИПАДКУ НА ВИРОБНИЦТВІ

Економічна сутність та роль Фонду соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та від професійного захворювання. Завдання Фонду. Принципи страхування від нещасних випадків.

Суб'єкти й об'єкти страхування від нещасних випадків. Основні поняття: нещасний випадок та професійне захворювання.

Види страхування від нещасних випадків. Добровільне страхування від нещасних випадків.

Управління Фондом соціального страхування від нещасних випадків. Обов'язки Фонду соціального страхування від нещасних випадків, що пов'язані з координацією страхової діяльності. Фінансування страхових відшкодувань, соціальних послуг та профілактичних заходів.

Нагляд у сфері страхування від нещасних випадків на виробництві та від професійного захворювання.

ТЕМА 7. ДЕРЖАВНИЙ ФОНД СОЦІАЛЬНОГО СТРАХУВАННЯ НА ВИПАДОК БЕЗРОБІТТЯ

Поняття та принципи загальнообов'язкового державного соціального страхування на випадок безробіття.

Види безробіття: фрикційне, структурне, циклічне. Соціальні гарантії як форма забезпечення достатнього рівня суспільного добробуту. Порядок надання матеріальної допомоги з безробіття.

Управління Фондом загальнообов'язкового державного соціального страхування України на випадок безробіття.

Органи нагляду у сфері страхування на випадок безробіття.

Зайнятість населення за статусами зайнятості (працюючі за наймом, роботодавці, самозайняті, безкоштовно працюючі члени сім'ї), формами власності (державна, колективна, приватна та ін.), видами економічної діяльності (будівництво, послуги з ремонту, готелі та ресторани, торгівля транспортними засобами, освіта, охорона здоров'я, соціальна допомога та ін.).

ТЕМА 8. МЕДИЧНЕ СТРАХУВАННЯ

Медичне страхування та його основні види. Суб'єкти й об'єкти медичного страхування. Роль медичного страхування в забезпеченні потреб робітника в страховому захисті.

Добровільне медичне страхування. Обсяг відповідальності страховика. Страхова сума. Порядок визначення розміру страхових премій і їх сплати. Права й обов'язки сторін страхових відносин. Організація роботи страхової компанії, пов'язаної з настанням відповідальності за фактом страхового випадку.

Медичне страхування громадян, які перетинають кордон. Шляхи підвищення ефективності добровільного медичного страхування.

ТЕМА 9. ДЕРЖАВНЕ ПЕНСІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Сутність та поняття загальнообов'язкового державного пенсійного страхування. Пенсійний фонд України як самостійна фінансова установа. Завдання Пенсійного фонду. Джерела надходження в Пенсійний фонд.

Платники збору на загальнообов'язкове державне пенсійне страхування.

Об'єкти оподаткування для платників. Персоніфікований облік громадян у пенсійному забезпеченні.

Переваги та недоліки системи пенсійного забезпечення в Україні. Напрями використання коштів Пенсійного фонду. Поняття «пенсія». Види пенсій: трудові, соціальні. Чинники, що обумовлюють розмір ресурсів соціального страхування, що направлені на пенсійне забезпечення: демографічні, економічні.

ТЕМА 10. НЕДЕРЖАВНЕ ПЕНСІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Необхідність та значення недержавного соціального страхування. Недержавне пенсійне забезпечення. Недержавні пенсійні фонди. Недержавне пенсійне страхування: економічна сутність та роль у системі соціального страхування. Суб'єкти та об'єкти недержавного пенсійного страхування. Недержавні пенсійні фонди: відкриті, корпоративні, професійні. Послуги недержавних пенсійних фондів. Доходи та витрати недержавних пенсійних фондів. Асоціація недержавних пенсійних фондів України: мета створення та основні завдання. Договір про недержавне пенсійне страхування: особливості складання для фізичних та юридичних осіб. Іноземний досвід недержавного пенсійного страхування.

Обсяг дисципліни в кредитах та його розподіл (тематичний план)

Теми	Кількість годин				Форми контролю
	всього	з них			
		лекції	практ.	СРС	
Тема 1. Сутність, принципи та роль соціального страхування	16	2	2	12	УО, ПО, ЕД, Р
Тема 2. Становлення та розвиток соціального страхування	16	2	2	12	УО, ПО, ЕД, Р
Тема 3. Державне регулювання соціального страхування	16	2	2	12	УО, ПО, ЕД, Р
Тема 4. Іноземний досвід у сфері соціального страхування	16	2	2	12	УО, ПО, ЕД, СР
Тема 5. Соціальне страхування на випадок тимчасової втрати працездатності	18	4	2	12	УО, ІЗ, ПО, ЕД, СР, Р
Тема 6. Фонд соціального страхування від нещасного випадку на виробництві	18	4	2	12	УО, ІЗ, ПО, ЕД, СР, Р
Тема 7. Державний фонд соціального страхування на випадок безробіття	20	4	4	12	УО, ІЗ, ПО, ЕД, СР, Р
Тема 8. Медичне страхування	20	4	4	12	УО, ІЗ, ПО, ЕД, СР, Р
Тема 9. Державне пенсійне забезпечення	20	4	4	12	УО, ІЗ, ПО, ЕД, СР, Р
Тема 10. Недержавне пенсійне забезпечення	20	4	4	12	УО, ІЗ, ПО, ЕД, СР, Р
Разом	180	32	28	120	
Підсумковий контроль - екзамен					

Умовні позначення:

ЕД – економічний диктант;
УО – усне опитування;

Т – тестування; Р – реферат;
СР – самостійна робота;

ІЗ – індивідуальне завдання;
ПО – письмове опитування

III. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Результати навчання	Навчальна діяльність	Робочий час студента
1	2	3
Знати сутність, принципи та роль соціального страхування Вміти обґрунтувати роль соціального страхування в соціальному захисті населення	<p>ТЕМА 1. СУТНІСТЬ, ПРИНЦИПИ ТА РОЛЬ СОЦІАЛЬНОГО СТРАХУВАННЯ</p> <p>Лекція 1.</p> <p>План.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Соціальне страхування як форма соціального захисту населення 2. Функції соціального страхування 3. Види та форми соціального страхування 4. Роль соціального страхування у відновленні та збереженні працездатності робітників і гарантуванні матеріального забезпечення громадян, які втратили працездатність або її не мали. <p>Рекомендована література: <i>Основна: [1-6].</i> <i>Додаткова: [7-15].</i> <i>Інтернет-джерела: [16-20].</i></p>	2
	<p>Самостійна робота студента</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Визначення та економічна сутність соціального страхування. 2. Суб'єкти й об'єкти соціального страхування. 3. Місце соціального страхування в системі економічних категорій. 	12
	<p>Практичне заняття № 1.</p> <p>План</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Необхідність системи соціального захисту в Україні 2. Основні визначення, принципи та функції соціального страхування 3. Особливості видів соціального страхування 4. Світовий досвід розвитку соціального забезпечення 5. Правові основи діяльності з надання соціальних послуг. 6. Закон України «Основи законодавства України про загальнообов'язкове державне соціальне страхування» та Закон України «Про соціальні послуги». 	2
Знати основні напрями становлення і розвиток соціального страхування	<p>ТЕМА 2. СТАНОВЛЕННЯ ТА РОЗВИТОК СОЦІАЛЬНОГО СТРАХУВАННЯ</p> <p>Лекція 2.</p> <p>План.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Етапи розвитку системи соціального страхування 2. Загальні поняття загальнообов'язкового державного соціального страхування <p>Рекомендована література: <i>Основна: [1-6].</i> <i>Додаткова: [7-15].</i> <i>Інтернет-джерела: [16-20].</i></p>	2

1	2	3
<p>Вміти охарактеризувати стратегію розвитку соціального страхування України</p>	<p>Самостійна робота студента</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Елементи соціального страхування у Стародавньому Римі. 2. Соціальне страхування наприкінці XIX ст. та початку XX ст. 3. Солідарна пенсійна система та її ознаки. 4. Принципи системи соціального страхування Німеччини. 5. Підходи до політики соціального забезпечення у Великобританії та її принципи. <p>Практичне заняття № 2.</p> <p>План</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Історія становлення соціального захисту. 2. Особливості загальнообов'язкового державного соціального страхування. 3. Сучасні соціальні проблеми та шляхи їх розв'язання. 4. Екологічне страхування як основа розвитку соціального захисту населення. 5. Стратегія розвитку соціального страхування України 	<p>12</p> <p>2</p>
<p>Знати основні напрями та організацію державного регулювання соціального страхування.</p> <p>Вміти визначити організаційно-правові форми соціального захисту</p>	<p>ТЕМА 3. ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ СОЦІАЛЬНОГО СТРАХУВАННЯ</p> <p>Лекція 3.</p> <p>План.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Методологія державного регулювання соціального страхування 2. Роль соціальних стандартів та нормативів у державному регулюванні соціального страхування 3. Соціальне партнерство як складова державного регулювання соціального страхування <p>Рекомендована література:</p> <p><i>Основна:</i> [1; 2; 7; 8].</p> <p><i>Додаткова:</i> [14; 16; 19].</p> <p><i>Інтернет-джерела:</i> [27-32]</p> <p>Самостійна робота студента</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Мета і форми державного регулювання діяльності в системі надання соціальних послуг в Україні. 2. Органи, які здійснюють державне регулювання у сфері соціального страхування відповідно до його видів. 3. Контроль за діяльністю соціальних страхових фондів. 4. Захист прав споживачів соціальних послуг. <p>Співпраця та координація діяльності між органами, що здійснюють державне регулювання соціального страхування</p>	<p>2</p> <p>12</p>

1	2	3
	<p>Практичне заняття № 3. План.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Напрями соціальної політики держави у період економічних. 2. Організаційно-правові форми соціального захисту. 3. Соціальна допомога як складова організаційно-правової форми соціального захисту. 4. Оподаткування як основний інструмент регулювання соціальної політики в Україні. 5. Роль та місце Кабінету Міністрів України в державному регулюванні розвитку соціального страхування. 	2
<p>Знати механізми реалізації досвіду соціального страхування. Вміти визначити платників в зборів та загальнообов'язкового державного соціального страхування</p>	<p>ТЕМА 4. ІНОЗЕМНИЙ ДОСВІД У СФЕРІ СОЦІАЛЬНОГО СТРАХУВАННЯ Лекція 4. План</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Типологія світових моделей соціального захисту. 2. Типологія національних систем організації соціального страхування. 3. Стратегія корпоративної соціальної відповідальності – інноваційна ініціатива Європейської комісії у сфері соціального страхування. 4. Управління фондами загальнообов'язкового державного соціального страхування в країнах світу. 5. Характеристика платників зборів та загальнообов'язкового державного соціального страхування Європейських країн. <p>Рекомендована література: <i>Основна:</i> [1-6]. <i>Додаткова:</i> [7-15]. <i>Інтернет-джерела:</i> [16-20].</p>	2
<p>соціального страхування</p>	<p>Самостійна робота студента</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Особливості соціального страхування у Швеції. 2. Соціальна політика в системі соціального страхування Росії. 3. Система соціального страхування Нідерландів. 4. Пенсійна система Чилі. 5. Соціальні технології США. <p>Практичне заняття № 4. План.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Світова історія розвитку соціального захисту. 2. Особливості функціонування соціальної держави у країнах Латинської Америки. 3. Система соціального захисту в Німеччині. 4. Система соціальної допомоги в США. 5. Соціальний захист в Японії. 	12
		2

1	2	3
<p>Знати сутність страхування тимчасової втрати працездатності. Вміти обґрунтувати доцільність впровадження іноземного досвіду у сфері загальнообов'язкового державного соціального страхування у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності в Україні</p>	<p>ТЕМА 5. СОЦІАЛЬНЕ СТРАХУВАННЯ НА ВИПАДОК ТИМЧАСОВОЇ ВТРАТИ ПРАЦЕЗДАТНОСТІ</p> <p>Лекція 5.</p> <p>План.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Управління коштами соціального страхування з тимчасової втрати працездатності 2. Порядок призначення допомоги з тимчасової втрати працездатності <p>Рекомендована література: <i>Основна: [1-6].</i> <i>Додаткова: [7-15].</i> <i>Інтернет-джерела: [16-20].</i></p>	2
	<p>Лекція 6.</p> <p>План.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Порядок виплати допомоги з тимчасової втрати працездатності 2. Види матеріального забезпечення та соціальних послуг Фонду. <p>Рекомендована література: <i>Основна: [1-6].</i> <i>Додаткова: [7-15].</i> <i>Інтернет-джерела: [16-20].</i></p>	2
	<p>Самостійна робота студента</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття загальнообов'язкового державного соціального страхування у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності. 2. Мета створення Фонду соціального страхування з тимчасової втрати працездатності. 3. Права, обов'язки та відповідальність суб'єктів загальнообов'язкового державного соціального страхування у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності та витратами, зумовленими народженням та похованням. 4. Принципи загальнообов'язкового державного соціального страхування у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності. 	12
	<p>Практичне заняття № 5.</p> <p>План.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Сутність загальнообов'язкового державного соціального страхування у зв'язку із тимчасовою втратою працездатності. 2. Особливості визначення страхового стажу в загальнообов'язковому державному соціальному страхуванні у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності та витратами, зумовленими похованням. 3. Сутність і управління Фондом соціального страхування у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності та витратами, зумовленими з народженням і похованням. 4. Зарубіжний досвід страхування тимчасової втрати працездатності.. 	2

1	2	3
Знати основи страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань. Вміти проаналізувати страховий ризик і страховий випадок.	<p>ТЕМА 6. ФОНД СОЦІАЛЬНОГО СТРАХУВАННЯ ВІД НЕЩАСНОГО ВИПАДКУ НА ВИРОБНИЦТВІ</p> <p>Лекція 7.</p> <p>План</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Сутність страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань. 2. Превентивні аспекти страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань. 3. Управління коштами страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань. <p>Рекомендована література:</p> <p><i>Основна: [1-6].</i></p> <p><i>Додаткова: [7-15].</i></p> <p><i>Інтернет-джерела: [16-20].</i></p>	2
	<p>Лекція 8.</p> <p>План</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Страховий ризик і страховий випадок відповідно до Закону України «Про загальнообов’язкове державне соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності» 2. Напрямки удосконалення організації та фінансування страхування від нещасних випадків на виробництві <p>Рекомендована література:</p> <p><i>Основна: [1-6].</i></p> <p><i>Додаткова: [7-15].</i></p> <p><i>Інтернет-джерела: [16-20].</i></p>	2
	<p>Самостійна робота студента</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Порядок визначення ступеня втрати працездатності потерпілого за загальнообов’язковим державним соціальним страхуванням від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання. 2. Види страхових виплат. Порядок і строки проведення страхових виплат за загальнообов’язковим державним соціальним страхуванням від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання. 3. Відмова у страхових виплатах і наданні соціальних послуг за загальнообов’язковим державним соціальним страхуванням від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання. 4. Припинення страхових виплат і надання соціальних послуг за загальнообов’язковим державним соціальним страхуванням від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання. 	12
	<p>Практичне заняття № 6.</p> <p>План.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Історія розвитку страхування від нещасного випадку 2. Завдання та принципи страхування від нещасного випадку і гарантії забезпечення прав застрахованим особам 3. Суб’єкти та об’єкти страхування від нещасного випадку 	2

1	2	3
Знати особливості державного Фонду страхування на випадок безробіття. Вміти визначити порядок призначення та виплати допомоги по безробіттю	<p>ТЕМА 7. ДЕРЖАВНИЙ ФОНД СОЦІАЛЬНОГО СТРАХУВАННЯ НА ВИПАДОК БЕЗРОБІТТЯ</p> <p>Лекція 9.</p> <p>План</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Інституційне середовище розвитку страхування на випадок безробіття 2. Сутність страхування на випадок безробіття <p>Рекомендована література: <i>Основна: [1-6].</i> <i>Додаткова: [7-15].</i> <i>Інтернет-джерела: [16-20].</i></p>	2
	<p>Лекція 10.</p> <p>План</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Управління коштами Фонду страхування на випадок безробіття 2. Порядок призначення та виплати допомоги по безробіттю <p>Рекомендована література: <i>Основна: [1-6].</i> <i>Додаткова: [7-15].</i> <i>Інтернет-джерела: [16-20].</i></p>	2
	<p>Самостійна робота студента</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Умови надання і тривалість матеріальної допомоги по безробіттю. Розміри допомоги. 2. Умови надання і тривалість матеріальної допомоги безробітному та непрацевдатним особам, які перебувають на його утриманні; допомога на поховання у разі смерті безробітного або особи, яка перебуває на його утриманні. Розміри допомоги. 3. Джерела коштів Фонду загальнообов'язкового державного соціального страхування на випадок безробіття. 4. Використання коштів Фонду загальнообов'язкового державного соціального страхування на випадок безробіття. 5. Визначення розміру страхових внесків. Порядок і строки їх сплати за загальнообов'язковим державним соціальним страхуванням на випадок безробіття. 	12
	<p>Практичне заняття № 7.</p> <p>План.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Сутність і причини безробіття. 2. Загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття: необхідність, економічний зміст та основні поняття. 	2
	<p>Практичне заняття № 8.</p> <p>План.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Доходи і видатки Фонду загальнообов'язкового державного соціального страхування на випадок безробіття. 2. Матеріальне забезпечення на випадок безробіття. 3. Управління страхуванням на випадок безробіття. 	2

1	2	3
<p>Знати особливості формування медичного страхування. Вміти визначити обсяг відповідальності страховика та порядок визначення розміру страхових премій і їх сплати</p>	<p>ТЕМА 8. МЕДИЧНЕ СТРАХУВАННЯ Лекція 11. План. 1. Історія виникнення медичного страхування в Україні 2. Сутність і форми медичного страхування на сучасному етапі розвитку України Рекомендована література: <i>Основна: [1-6].</i> <i>Додаткова: [7-15].</i> <i>Інтернет-джерела: [16-20].</i></p>	2
	<p>Лекція 12. План. 1. Порівняльний аналіз існуючих законопроектів щодо запровадження 2. Добровільне медичне страхування. 3. Обсяг відповідальності страховика. Порядок визначення розміру страхових премій і їх сплати. Рекомендована література: <i>Основна: [1-6].</i> <i>Додаткова: [7-15].</i> <i>Інтернет-джерела: [16-20].]</i></p>	2
	<p>Самостійна робота студента 1. Медичне страхування та його основні види. 2. Суб'єкти й об'єкти медичного страхування. Роль медичного страхування в забезпеченні потреб робітника в страховому захисті.</p>	12
	<p>Практичне заняття № 9. План. 1. Становлення та розвиток медичного страхування в Україні. 2. Сутність і завдання медичного страхування. 3. Форми медичного страхування.</p>	2
	<p>Практичне заняття № 10. План. 1. Особливості обов'язкового медичного страхування. 2. Шляхи підвищення ефективності добровільного медичного страхування</p>	2
<p>Знати особливості розвитку державного пенсійного забезпечення</p>	<p>ТЕМА 9. ДЕРЖАВНЕ ПЕНСІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ Лекція 13. План 1. Структура пенсійної системи України. 2. Управління солідарною системою загально-обов'язкового державного пенсійного страхування. Рекомендована література: <i>Основна: [1-6].</i> <i>Додаткова: [7-15].</i> <i>Інтернет-джерела: [16-20].</i></p>	2

1	2	3
<p>Вміти визначити особливості функціонування Пенсійного фонду України як самостійної фінансової установи</p>	<p>Лекція 14. План 1. Форми і методи фінансового забезпечення пенсійного забезпечення. 2. Персоніфікований облік, страховий стаж. Рекомендована література: <i>Основна: [1-6].</i> <i>Додаткова: [7-15].</i> <i>Інтернет-джерела: [16-20].</i></p> <p>Самостійна робота студента 1. Сутність та поняття загальнообов'язкового державного пенсійного страхування. 2. Пенсійний фонд України як самостійна фінансова установа. Завдання Пенсійного фонду. 3. Джерела надходження в Пенсійний фонд. 4. Платники збору на загальнообов'язкове державне пенсійне страхування. 5. Об'єкти оподаткування для платників. Персоніфікований облік громадян у пенсійному забезпеченні.</p> <p>Практичне заняття № 11. План. 1. Формування пенсійного забезпечення в Україні 2. Пенсійний фонд України 3. Нормативно-правові засади державного регулювання пенсійного страхування в Україні</p> <p>Практичне заняття № 12. План. 1. Єдиний внесок в системі пенсійного страхування 2. Основні напрями реформування пенсійної системи України</p>	<p>2</p> <p>12</p> <p>2</p> <p>2</p>
<p>Знати особливості розвитку недержавного пенсійного забезпечення</p>	<p>ТЕМА 10. НЕДЕРЖАВНЕ ПЕНСІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ Лекція 15. План 1. Система, принципи та суб'єкти недержавного пенсійного забезпечення 2. Недержавні пенсійні фонди, їх види та органи управління Рекомендована література: <i>Основна: [1-6].</i> <i>Додаткова: [7-15].</i> <i>Інтернет-джерела: [16-20].</i></p>	<p>2</p>

1	2	3
Вміти охарактеризувати розвиток системи недержавного пенсійного забезпечення	<p>Лекція 16. План 1. Пенсійний контракт і пенсійна схема 2. Державний нагляд і контроль у сфері недержавного пенсійного забезпечення Рекомендована література: <i>Основна: [1-6].</i> <i>Додаткова: [7-15].</i> <i>Інтернет-джерела: [16-20].</i></p>	2
	<p>Самостійна робота студента 1. Необхідність та значення недержавного соціального страхування. Недержавне пенсійне забезпечення. 2. Недержавні пенсійні фонди. 3. Недержавне пенсійне страхування: економічна сутність та роль у системі соціального страхування. 4. Суб'єкти та об'єкти недержавного пенсійного страхування. Недержавні пенсійні фонди: відкриті, корпоративні, професійні. 5. Послуги недержавних пенсійних фондів. Доходи та витрати недержавних пенсійних фондів.</p>	12
	<p>Практичне заняття № 13. План. 1. Сутність і діяльність недержавних пенсійних фондів і страхових компаній. 2. Організація діяльності недержавного пенсійного фонду. 3. Розвиток системи недержавного пенсійного забезпечення.</p>	2
	<p>Практичне заняття № 14. План. 1. Особливості впровадження недержавного пенсійного забезпечення в Україні. 2. Оподаткування недержавного пенсійного забезпечення.</p>	2
		180

РОЗДІЛ 6 СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

Основні

1. Кириленко О. П. Соціальне страхування : підруч. / за ред. О. П. Кириленко та В. С. Толуб'яка. Тернопіль : Екон. думка ТНЕУ, 2016. 516 с.
2. Малецький О. М., Малецька О. О. Інформаційні системи і технології у пенсійному забезпеченні : опорний конспект лекцій. К. : КНТЕУ, 2015. 47 с.
3. Романовська Ю. А. Соціальне страхування : опорний конспект лекцій. Вінниця : Видавничо-редакційний відділ ВТЕІ КНТЕУ, 2016. 90 с.
4. Романовська Ю. А. Соціальне страхування: методичні вказівки до самостійної роботи. Вінниця. ВТЕІ КНТЕУ. 2017. 67 с.
5. Серватинська І.М. Фінансове забезпечення функціонування державних фондів соціального страхування : дис. ... к.е.н.: Спец. 08.00.08 – гроші, фінанси і кредит. Черкаси, 2016. 276 с.
6. Соціальне страхування: навчальний посібник/ Р.В. Пікус, Н.В. Приказюк, С.Б. Березіна, Д.Д. Третяк. К.:ЦП «Компринт», 2017. 250 с

Додаткові

7. Білозір О. В. Проблеми соціального страхування та системи соціальної захищеності країни в умовах європейської інтеграції. *Інвестиції: практика та досвід*. 2019. № 23. С. 140-143.
8. Гаврилова О. О. До питання аналізу зарубіжного досвіду соціального страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання. *Соціальне право*. 2019. № 2. - С. 39-46.
9. Гергелійник В. О. Взаємозв'язок конституційного права на охорону здоров'я, медичну допомогу та медичне страхування з іншими соціальними правами людини. *Публічне право*. 2019. № 2. С. 15-23.
10. Качула С. В. Фінансове забезпечення діяльності державних фондів соціального страхування в Україні. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія»*. Серія: Економіка. 2018. № 10. С. 68-72.
11. Трунова Г. А. Соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання: тенденції розвитку правового регулювання. *Право та інновації*. 2017. № 3. С. 82-89
12. Трунова Г. Застосування правових норм у сфері загальнообов'язкового державного соціального страхування на випадок безробіття. *Юридична Україна*. 2017. № 2-3. С. 85-93.
13. Шеврикуко А.А., Чепець О.Г. Пенсійна реформа в Україні: результати і подальші перспективи. *Міжнародний науковий журнал «Інтернаука»*. 2017. № 18 (2). С. 75–78.
14. Януль І.Є. Особливості реформи пенсійної системи в Україні. *Фінансові послуги*. 2017. № 2. С. 45–48.
15. Pension reform of Ukraine as a key to social security: threats and prospects / М.І. Скрупник, І.М. Vyhivska, І.Л. Grabczuk, О.О. Hryhorevska. *Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії та практики*. 2017. № 2. С. 463–469.

Інтернет-ресурси

16. Верховна Рада України. URL: <http://www.rada.ua>
17. Кабінет Міністрів України. URL: <http://www.kmu.gov.ua>
18. Національний банк України. URL: <http://www.bank.dov.ua>
19. Міністерство фінансів України. URL: www.minfin.gov.ua
20. Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг. URL: www.nfp.gov.ua